

Tien jaar Pictogram

Dit jaar is het tien jaar geleden dat Pictogram voor het eerst verscheen. Een korte terugblik.

“Ik wens u veel succes met uw innoverende activiteiten.” Met deze woorden sluit Koen Schuiling, destijds wethouder Economische Zaken en Verkeer en Vervoer van de gemeente Groningen, zijn openingscolumn af in het allereerste nummer van Pictogram. Het is maart 1999.

Beste Wim, Beste Alex

In hetzelfde nummer starten de directeuren van UB en RC (Rekencentrum, zo heette dat toen nog), Alex Klugkist en Wim Liebrand, een briefwisseling. Alex Klugkist bijt het spits af, en wenst zijn collega Liebrand van harte geluk met de totstandkoming van Pictogram. “Het lijkt mij een uitstekende manier om binnen de universiteit te laten zien dat het ons ernst is met onze ‘strategische alliantie’.”

In dezelfde brief spreekt Klugkist zijn vreugde uit over het verschijnen van een gratis tijdschrift, om slim een bruggetje te maken naar de prijsverhogingen van wetenschappelijke tijdschriftabonnementen die het jaar daarvoor zijn kerstdagen danig hadden bedorven. De bibliothecaris belooft in volgende Pictogrammen vaker over toekomst en nut van elektronische tijdschriften te schrijven, en die belofte is

hij meer dan nagekomen: Klugkist is een van de meest constante leveranciers van artikelen voor het magazine van de eerste tien jaargangen.

Strategische alliantie

In den beginnen was er Intercom, het informatiebulletin van het RC (die twee letters middenin het woord Intercom vormden meteen het toenmalige RC-logo). Vanwege die ‘strategische alliantie’ van UB en RC kwam er een UB-medewerker in de redactie en moest het blad informatie geven over beide diensten. Het lag voor de hand dat er dan ook maar meteen naar een nieuwe naam en vormgeving gestreefd werd: de lettercombinatie ICT kwam voor in het woord Pictogram – klaar was Kees.

De redactie van Pictogram bestond in die eerste jaren uit Intercom-redactrice Daphne Wiegertjes, Frank den Hollander namens de UB en Bas Cordewener namens het ECCOO, het Expertisecentrum voor Computerondersteund Onderwijs, dat toen op de vierde verdieping van de UB gehuisvest was. Frank trapte op de achterpagina af met de vaste column Icy Tea (ICT, begrijpt u wel?); later zouden Kristien Piersma en vooral Jan Hemel deze achterpagina trouw vullen.

Alex Klugkist

Wim Liebrand

Na het vertrek van Daphne Wiegertjes (zij kreeg een baan buiten de universiteit) en Bas Cordewener (hij vertok naar Utrecht) nam Kristien Piersma de RC-rol in de redactie over. Het ECCOO ging op in het UOCG, en namens die instelling trad Hans Kuné toe tot de redactie van Pictogram. Inmiddels is de invloed van het UOCG nauwelijks meer waarneembaar en schrijft Hans over ICT- en beleidskwesties in het algemeen.

Om meer voeling met de studentenpopulatie te creëren werd de redactie dit jaar tenslotte uitgebreid met Josca Westerhof, als studente Communicatie en Informatiewetenschappen een welkome frisse wind.

Millenniumproof

Als we de eerste jaargang bekijken, zien we dat daarin al meteen een aantal vaste rubrieken vorm kreeg: de traditionele UB- en RC-mededelingen, de Helpdesk en natuurlijk het Interview. Later kwamen daar nog de Gadgets en de Security-column van Frank Brokken bij. Verder natuurlijk in elke aflevering een aantal kortere en langere artikelen, die bij herlezing soms nostalgische en vaak vertederende gevoelens oproepen.

Structuur van de online community voor RUG-alumni (1999).

Zo schrijft Bas Cordewener in nummer 1 over RUG City: de start van een online community voor RUG-alumni. Ver voor het Hyves-tijdperk wordt hier een virtuele gemeenschap beschreven, waarvoor toen echter nog 'een complexe technische onderlaag, een forse database-structuur en een intuïtief bedienbare interface' nodig geacht werden. Van die alumni-community werd dan ook de eerste jaren niet veel meer vernomen...

In het beginjaar kon Pictogram meteen inhaken op een actueel thema van dat moment: de overgang naar een nieuwe eeuw. De hectiek rondom de millenniumproblemen beleefde hoogtijdagen en de meest bizarre scenario's deden de ronde. De universiteit had net als de meeste organisaties een *millennium taskforce* in het leven geroepen om mogelijke problemen in kaart te brengen en de effecten ervan op te vangen. Tijdens de jaarwisseling zelf was een centraal crisisteam op de universiteit aanwezig om direct in te kunnen grijpen indien dat nodig zou zijn. Achteraf gezien was de RUG helemaal millenniumproof...

OPRIT

Een blad als Pictogram wil natuurlijk altijd voorop lopen als het gaat om de signalering van nieuwe ontwikkelingen op ICT-gebied. In de loop der jaargangen worden inderdaad vele nieuwigheden beschreven, maar tegelijkertijd merk je hoe snel het met de informatietechnologie allemaal gegaan is in dat ene decennium.

Het zontje van Jan Hemel wil graag een cd-brander, schrijft Jan in de Icy Tea van november 1999.

"... dan kun jij ook gemakkelijker programma's bewaren die je gemaakt hebt, en je oude vijf-en-een-kwart-inch-diskettes er op overspelen zodat al je oudheden bewaard blijven..."

Een ander goed voorbeeld wat betreft nieuwe ontwikkelingen is de elektronische leeromgeving. Tegenwoordig is studeren zonder elektronische leeromgeving bijna ondenkbaar voor RUG-studenten, terwijl 'nog maar' in april 2000 het eerste artikel over de komst van de elektronische leeromgeving in Pictogram werd gepubliceerd. De daadwerkelijke introductie van de elektronische leeromgeving bij de RUG volgde een jaar later. Van een kleine applicatie is Nestor, zoals de elektronische leeromgeving later werd genoemd, nu uitgegroeid tot één van de belangrijkste websites van de universiteit.

We konden in Pictogram ook de ontwikkeling volgen van het internet, niet alleen op de universiteit, maar ook thuis. Tien jaar geleden was een internetverbinding thuis nog een uitzondering en de (trage) verbinding kwam dan veelal tot stand via de telefoon.

De universiteit was in 1996 van start gegaan met het aanbieden van de inbedienst OPRIT aan de universitaire gemeenschap omdat 'er in de markt geen partij is die tegen redelijke tarieven een betrouwbare inbedienst kan aanbieden.' Na drie jaar lag het gemiddelde gebruik van OPRIT eind jaren negentig op tien (!) uur per maand. Volgens een trendanalyse uit die tijd werd er overigens wel een toename van de gemiddelde gebruiksduur verwacht.

Inmiddels zijn we tegenwoordig ook thuis bijna 24 uur per dag online en strijden verschillende internetproviders om de gunst van de klant waardoor internetabonnementen financieel steeds meer betaalbaar zijn geworden. In 2005 besloot de RUG te stoppen met het aanbieden van internetfaciliteiten en dit over te laten aan de markt.

De ontakelde UB

Kooijman en Janssen snijden de webplatformtaart aan.

Webplatform

Een ander mooi moment uit de Pictogram-historie is de aankondiging van een nieuw webplatform voor de RUG. In september 2000 sneden collegevoorzitter Marius Kooijman en voorlichter Wim Janssen een enorme taart aan bij de start van dit project, en Pictogram schreef:

'In het Startdocument staat te lezen dat de RUG de lat nog hoger wil leggen (...). Het webplatform moet (...) ruimte bieden voor nieuwe technologieën en de elektronische leeromgeving, maar ook moeten intranet- en extranet-mogelijkheden worden benut. Dit alles moet ertoe leiden dat het webplatform van de RUG een plaats veroverd in de top drie van websites van Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs.'

Het is natuurlijk flauw om zo'n citaat tien jaar later onder de neus van de toenmalige ambitieuze bestuurders te wrijven; feit is dat de RUG nu wel een mooie nieuwe website heeft, maar dat de hier genoemde functionaliteiten nog lang niet gerealiseerd zijn – laat staan die topdrienotering.

De verbouwing

Parallel aan de ontwikkelingen op het gebied van ICT zagen we ook de fysieke gevolgen van die ontwikkelingen: de huisvesting van UB en RC heeft in de afgelopen jaren een aantal aanpassingen (moeten) ondergaan om te voldoen aan de steeds veranderende en hogere eisen op ICT-gebied. In 2002 betrok het RC een gloednieuw gebouw, de Zernikeborg, voorzien van een nieuwe rekenhal, geavanceerde visualisatiefaciliteiten en computercur-

Verhuizing van het RC naar de Zernikeborg (2002).

Ingepakte computers klaar voor vervoer.

suzalen. Een fikse operatie die door Pictogram op de voet werd gevolgd.

In 2005 moest de rekenhal in de Zernikeborg alweer flink worden aangepast om onderdak te kunnen bieden aan een nieuwe computer: de supercomputer BlueGene/L, ook wel Stella genaamd. Op dat moment had de RUG even de snelste computer van Europa in huis. Inmiddels is de BlueGene/L alweer opgevolgd door een nieuw model, de BlueGene/P.

Ook de UB heeft een aantal aanpassingen ondergaan om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte op het gebied van ICT-voorzieningen. Al in het pre-Pictogramtijdperk (1997) werd de catalogushal op de eerste verdieping van de Universiteitsbibliotheek omgebouwd tot Elektronische Bibliotheek met ruim 130 werkstations. In 2006 vond er in de UB wederom een fikse verbouwing plaats en werd het aantal digitale werkplekken uitgebreid naar 300.

Personele en uiterlijke zaken

Naast publicaties over de nieuwste ontwikkelingen met betrekking tot ICT was er de afgelopen jaren ook regelmatig aandacht voor de 'geschiedenis' op dit gebied. Met name RC-collega Jan Kraak heeft in de afgelopen tien jaren veel bijdragen geleverd over de ontwikkeling op het gebied van (super-)computers, wetenschappelijk rekenen en visualisatie. Zijn pensionering anderhalf jaar geleden betekende niet het einde van zijn inspiratie, vandaar dat u af en toe nog een bijdrage van Jan in Pictogram kunt aantreffen. In tegenstelling tot de UB die de afgelopen tien jaar geen directeurswissel heeft meegemaakt, is er bij het RC op dat gebied meer gebeurd. In de beginjaren van Pictogram stond Wim Liebrand nog aan het roer van het RC. Na zijn vertrek in 2001 naar de landelijke netwerkorganisatie SURF in Utrecht werd Liebrand in 2002 opgevolgd door Koos Duppen. In de tussentijdse periode werd het directeurschap waargenomen door Robert Janz. Toen Duppen in 2006 zitting nam in het College van Bestuur van de RUG, werd hij opgevolgd door Cees Sterks, de huidige directeur van het Centrum voor Informatie Technologie (CIT) zoals het RC nu heet.

Er is in tien jaar dus heel wat gebeurd en veranderd. Niet alleen op inhoudelijk gebied, maar ook wat betreft uiterlijk. Tien jaar geleden begon Pictogram in een 'paarse jas' die tot volle tevredenheid bijna tien jaar is meegegaan. Als gevolg van de introductie van de nieuwe huisstijl van de RUG werd begin dit jaar de paarse kleur door Pictograms vaste vormgever Hans Miedema ingeruild voor de nieuwe rode RUG-kleur. Wat uiterlijk betreft kunnen we dus weer tien jaar vooruit. We zijn benieuwd wat de ontwikkelingen op het gebied van ICT ons in die tijd zullen brengen, we houden u op de hoogte! ☑

De supercomputer BlueGene/L

Wilt u zelf nog eens terugblikken op tien jaar Pictogram, een overzicht van alle nummers vindt u op www.rug.nl/cit/organisatie/pictogram

